

TALEPAPIR

”Det talte ord gælder”

Spørgsmål

Vil ministeren redegøre for og forholde sig til, hvordan Miljøministeriet har reageret på, at forvaltningen Klima og Miljø i Aalborg Kommune har gjort Miljøstyrelsen opmærksom på, at der er kendte asbestdeponier i Aalborg-området med manglende tilsyn og ulovligt dumpede (herreløse) asbestdeponier i relation hertil? Hvordan forholder ministeren sig til, at Aalborg Kommune har fået advokat Mads Kobberø, Codex Advokater, til at undersøge ansvarsfordelingen mellem kommune, region og stat, og er ministeren enig i deres vurdering af, at staten er ansvarlig for at undersøge, hvor i Limfjorden den asbest som skyller op på kyststrækningen kommer fra?

Svar

Asbest har været brugt til en lang række formål i byggeindustrien siden starten af 1900-tallet fx til eternitplader. Brug og genanvendelse af asbest og asbestholdige materialer har været forbudt i Danmark siden 1990. Dette er skilleåret. Det betyder så at eternitplader produceret før 1990 kan bl.a. indeholde asbest.

Der er fortsat en stor mængde muligt asbestholdigt materiale i bygninger og tagkonstruktioner m.m. i dag. Ved nedbrydning, renovering eller brand i bygninger der er bygget i den periode, kan der frigives asbestfibre eller asbestholdigt materiale.

Der er særlige krav til håndtering og bortskaffelse af asbestholdigt materiale.

Det er der af den klare årsag, at asbest udgør en sundhedsmæssig risiko ved indånding. Derfor har Arbejdstilsynet fastsat regler om arbejde med asbest samt en grænseværdi for asbestfibre i luft i arbejdsmiljøet.

Det er asbestfibreneres størrelse og form, der har betydning for, om de er farlige ved indånding hos mennesker.

Et miljøprojekt fra Miljøstyrelsen fra 2011 beskriver, at frigivelse af asbest fra jord via støv reduceres, hvis jorden er våd.

I vandet vil asbestfibre over tid binde sig til andre partikler, så de forventeligt ikke længere vil have samme effekt ved indånding, hvis fibrene skulle forlade vandet igen.

Miljøstyrelsen vurdering er, at den eksisterende viden ikke antyder samme grad af bekymring for optag af asbest via drikkevand, som når asbest indåndes fra luften. Vurderingen er baseret på sundhedsvurderinger fra bl.a. det Internationale Agentur for Kræftforskning under WHO i 2018 og EU's Risikovurderingskomité i 2021. Så de her spørgsmål er noget man følger internationalt.

I 2021 anbefaler WHO, at det hverken er hensigtsmæssigt eller nødvendigt at fastsætte en grænseværdi for asbestfibre i drikkevand.

Ifølge Miljøstyrelsen er der ikke umiddelbart noget, der tyder på, at asbest er problematisk for organismer, der lever i vand eller jord. Der er dog kun få studier, der ser på denne risiko. Miljøstyrelsens vurdering er derfor baseret på, at indånding af asbest ikke er muligt, når asbest er i vandet eller i jorden.

Sagen i Aalborg

Den konkrete sag om eternitaffald i Aalborg handler om en af fortidens synder, og drejer sig bl.a. om en fyldplads ved kysten, som kommunen fik miljøgodkendelse til at etablere i 1977. Fyldpladsen er placeret på et område ved Limfjorden, som kommunen på daværende tidspunkt ønskede fyldt op. Der blev tilført eternitaffald indtil 1985/1986, og fyldpladsen blev lukket i 1991. Aalborg Kommune har derudover oplyst, at der før i tiden er blevet placeret eternitplader og andet byggeaffald flere steder, særligt langs kysten som led i kystsikring og opfyld.

Der er tale om et område, som regionen har kortlagt som forurenede efter regler i jordforureningsloven, fordi der er mistanke om forurening.

Det er regionens vurdering, at arealet *ikke* er en del af de offentlige indsatsområder. Det vil sige, at ved

den aktuelle anvendelse udgør forureningerne ikke en risiko for drikkevand, overfladevand, natur eller menneskers sundhed.

Aalborg kommune har håndteret situationen omkring den lukkede fyldplads blandt andet ved at påbyde grundejeren, Aalborg Kloak – som også er et offentligt selskab – at opsamle og bortskaffe eternitaffald, der skyller ind på stranden. Aalborg Kloak har på den baggrund indsamlet flere ton eternitaffald siden 2021. Den konkrete situation er således afhjulpet.

Aalborg Kloak, som er ejet af Kommunen, har dog også påklaget de to påbud til hhv. Miljø- og Fødevareklagenævnet og Ankestyrelsen, og nævn og styrelsen har endnu ikke truffet afgørelse i sagerne.

Det vil som hovedregel være den lokale myndighed – i dette tilfælde Aalborg Kommune – som skal foretage en konkret vurdering af det affald der ligger: Er der en ansvarlig affaldsproducent og udgør affaldet en akut fare for sundhed og miljø. Miljøstyrelsen skal i en sådan situation være parat til at vejlede kommunen i det omfang, de efterspørger det.

Eternitten i denne sag kommer fra tidligere tiders bortskaffelse af eternitaffald. Det har ført til, at der har været uenighed mellem Miljøstyrelsen og Aalborg Kommune om den juridiske læsning af, om og i så fald hvem, der skal føre tilsyn med eller har

forpligtelser til at håndtere affaldet på en række områder. Det drejer sig om 1) den miljøgodkendte lukkede fyldplads, 2) oprydning og afdækning af eternit, der dukker op af jorden i områder udenfor den miljøgodkendte fyldplads, 3) oprydning af eternitstykker fundet på stranden, og 4) vandområdet ud for kysten.

Der skal være klarhed over, hvem der har ansvar for hvad, fx hvem der har kompetence til at føre tilsyn og give påbud for at afværge forurening eller miljøpåvirkning.

Men jeg kan konstatere, at det i denne sag har taget lang tid for Miljøstyrelsen at vejlede kommunen. Derfor er det godt, at vi får fokus på sagen.

Første del: Redegørelse for processen

Miljøstyrelsen har bl.a. oplyst mig om, at der har været en række møder med Aalborg Kommune, og at der har været uenighed om, hvem der hhv. er myndighed på områderne eller skal føre tilsyn med disse.

Det mener jeg ikke er tilfredsstillende, at der er brugt så meget tid på at skabe klarhed over Miljøstyrelsens vejledning. Det handler jo om at beskytte vores miljø. Jeg hæfter mig dog ved 1) at eternitaffaldet er blevet håndteret ved blandt andet at være samlet op, når det kommer ind på kysten og

2) at der efter det seneste møde i august mellem Miljøstyrelsen og Aalborg Kommune har været afklaring på nogle af de juridiske spørgsmål. Der er dog visse afklaringer vedrørende myndighedsforhold for nogle af områderne, som først kan færdiggøres, når der foreligger afgørelser fra Ankestyrelsen og Miljø- og Fødevareklagenævnet. Det må vi afvente.

Anden del: notatet fra Codex advokaterne

Der er spurgt til, hvordan jeg forholder mig til, at Aalborg Kommune har fået Codex Advokater til at undersøge ansvarsfordelingen mellem kommune, region og stat.

Her kan jeg henvise til Miljøstyrelsen, som har vurderet den konkrete sag i Aalborg ud fra advokaternes opdeling i fire områder i forhold til, hvor affaldet er placeret:

1. På land med miljøgodkendelse
2. På land uden miljøgodkendelse
3. På stranden og
4. I vandet

På land med miljøgodkendelse

Det første punkt handler om affald på land – med miljøgodkendelse, dvs. eternitplader på den tidligere miljøgodkendte fyldplads. Her er advokaterne af den opfattelse, at staten har overtaget amternes tilsynsforpligtelse dengang amterne blev nedlagt i 2007.

Her taler vi altså om den miljøgodkendte fyldplads, som er etableret af kommunen i 1977. Den har bl.a. været brugt til at komme af med eternitaffald, som jeg nævnte i indledningen.

Miljøstyrelsen har oplyst mig, at det ikke er staten der er tilsynsmyndighed for denne miljøgodkendte fyldplads. Miljøstyrelsen har bl.a. begrundet det med, at anlægstypen i dag er under kommunernes tilsyn, samt at området blev afdækket i 1988, og der ikke er blevet ført tilsyn herefter. Fyldpladsen blev endeligt lukket i 1991 og først i 1995 kom der regler om tilsyn med forurening og forurening fra tidligere virksomheders drift. Reglerne har ikke tilbagevirkende kraft.

Miljøstyrelsen har senest den 6. august i år meddelt deres vurdering til kommunen. Miljøstyrelsen vil fortsat vejlede Aalborg kommune om sagen.

På land uden miljøgodkendelse

Det andet punkt handler om affald på land – uden miljøgodkendelse, dvs. herreløst eternitaffald i området ved Mølholm. Advokaterne vurderer i notatet, at i disse tilfælde er det en kommunal myndighedsopgave at håndtere denne type affald. Miljøstyrelsen har oplyst, at på dette punkt er de enige med advokaterne, samt at styrelsen også i 2021 har meddelt dette til Aalborg Kommune.

Kommunen har i 2022 meddelt Miljøstyrelsen, at de har taget advokaternes vurdering til efterretning, og at kommunen påtager sig dette myndighedsansvar.

På stranden

Det tredje punkt handler om det eternitaffald, der er skyllet ind på stranden ud for den lukkede miljøgodkendte fyldplads. Codex advokaterne vurderer, at Aalborg Kommune her er myndighed.

Miljøstyrelsen har oplyst, at styrelsen er enig heri. Aalborg Kommune har informeret Miljøstyrelsen om, at de også påtager sig dette myndighedsansvar.

Affald i vandet

Det fjerde punkt handler om affald i vandet. Advokaterne vurderer, at Aalborg Kommune ikke er myndighed for affaldet i vandet. Men advokaterne påpeger også, at de ikke kan forestille sig, at nogen kommunal myndighed vil undlade at bidrage med alt, hvad den kan, for at få afklaret, hvad en forurening skyldes, selv om den er i vandet.

Miljøstyrelsen vurderer umiddelbart, at reglerne omkring myndighedsforhold for affald i vand må vurderes i den enkelte konkrete sag.

Miljøstyrelsen vurderer, at såfremt eternitpladerne er bortskaffet ved dumpning på søterritoriet, ville dette være i strid med havmiljøloven, der indeholder et forbud mod dumpning af affald fra skibe. Men da dette ikke kan påvises, og dets ophav med det

nuværende vidensgrundlag er ukendt, må det vurderes, at det juridisk set er herreløst affald.

Miljøstyrelsen vurderer i denne konkrete sag, og med baggrund i miljøbeskyttelseslovens § 45, at kommunen er myndighed for det herreløse affald i vandet tæt på kysten.

Det fremgår af miljøbeskyttelseslovens § 45, stk. 1, at, ”Kommunalbestyrelsen forestår håndteringen af affald, medmindre andet er fastsat i loven eller i regler udstedt i medfør af loven.”

Miljøstyrelsens vurdering begrundes i, at da havmiljøloven ikke kan anvendes i dette konkrete tilfælde, og da der ikke findes anden lovgivning som regulerer retstilstanden for affaldshåndtering i havet, så er reguleringen af dette konkrete tilfælde i miljøbeskyttelsesloven.

Miljøstyrelsen er derfor på dette punkt ikke enig i vurderingen fra Codex advokaterne. Miljøstyrelsen har meddelt sin vurdering af affald i vandet tæt på kysten til Kommunen.

Miljøstyrelsen oplyser, at Aalborg Kommune på et møde i august i år har oplyst, at de har indsamlet eternitaffald siden 2021, og at i øjeblikket finder man kun små stykker eternit på kyststrækningen og i vandet tæt ved den miljøgodkendte fyldplads.

Området ligger tæt på der, hvor den 3. Limfjordsforbindelse skal etableres. Vejdirektoratet står for det, og har med bistand fra Miljøstyrelsen undersøgt sedimentet i fjorden, hvor den kommende forbindelse skal gå, uden at finde asbest.

Hvis Vejdirektoratet støder på asbest i forbindelse med anlægsprojektet, skal det håndteres efter gældende regler. Det vil sige de regler jeg har gennemgået her.

Afrunding

For at runde af vil jeg nævne, at det langtrukne forløb ikke har været tilfredsstillende, og derfor har jeg henstillet til, at der fremadrettet følges bedre og hurtigere op på uafklarede spørgsmål.

I Aalborg har asbesten sat særligt store aftryk. Befolkningens sundhed og miljøet lider stadig under tidligere tiders eternitproduktion i byen. Jeg forstår den bekymring, der er for, at eternitten stadig findes rundt omkring i miljøet. Det er bl.a. også derfor, at jeg selv som sundhedsminister i 2021, sammen med et flertal i Folketinget, sikrede at flere ofre for asbest kunne få godtgørelse. Det vil sige også indirekte eksponerede personer, hvis arbejdsplads, bolig, dagtilbud eller skole har været beliggende tæt på kilden til eksponering. Så det er en vigtig sag – også for mig.

De faktuelle forhold er håndteret i denne konkrete sag ved at Aalborg Kommune har taget initiativ til, at eternitaffaldet bliver håndteret. Miljøstyrelsen vil fortsat vejlede dem om sagen.

Tak for ordet.